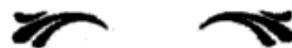

ולכאורה הי' ניתן לומר כדי לכוין ר"ת א"צ במראה או לשאול אחר, דהרי אפשר לכוון ביד לאמצע הראש, ורק לשיטת רש"י צריך לכוון במראה, וכך נוהג העולם, אך ברשימת כ"ק אדמו"ר זי"ע מיום ט' כ' כסלו תרצ"ג (תורת מנחם - רשימות היומן עמ' שכ"ב) כותב הרבי "כשנכנס אדמו"ר הזקן להקאנצעליאריע (משרד) והתחילו לשחוק עליו (שזהו מלך וכו'), הטלית והתפילין הי' בידו של אדמו"ר הזקן, והתחיל להניח תפילין דר"ת. כשהניח התפילין של ראש, והביט אין א' דעקעל פון א' זילבענע פושקע (הביט במכסה קופסת הכסף ששמשה אותו למראת התפילין, וראה שם עמ' של"ג, לקו"ש ח"ג עמ' 458) אם התש"ר מכוון, ונטה ראשו לכאן ולכאן, איז דער וואס איז געשטאנען לא יכל לישב, און דער וואס געזעסן לא יכל לעמוד (מי שעמד לא יכל הי' לישב, ומי שישב לא הי' יכול לעמוד)...

א"כ מכאן משמע מעשה רב, אשר גם בתפילין דר"ת צריך לכוון התפילין ואולי נראה לומר ההסברה בזה, שלאחר שנפסקה הלכה כרש"י, שצריך להניח בדיוק ממש אין לחלק בין הנחות תפילין וגם בתפילין דר"ת צריך להניח בדיוק באמצע, דלא פלוג, או שמא יבואו לזלזל גם בתפילין של ראש דרש"י ולכן לכוון גם בר"ת.

מחית 1234567

ואשמח לראות דעת הקוראים בזאת.

שמועות בשם הרבי (גיליון)

א' התמימים

תלמיד בישיבה

בקובץ פרדס חב"ד חלק ח"י (שי"ל בחודש אלול האחרון), כותב העורך הגה"ח הרב טובי' בלוי שליט"א סקירה מקיפה אודות מנהגים בשם הרבי וכו', שצריך לברר מקורם, ומוכיח דאין לסמוך על הכתוב בשיחות הבלתי מוגהות.

(וראה בקובץ הערות התמימים ואנ"ש דישיבתינו גיליונות ריט - רכא, רכג)

והנה שמעתי, אשר בעבר הי' סופר סת"ם שנכנס ליחידות אצל כ"ק אדמו"ר זי"ע, וכשיצא מן היחידות אמר שהרבי אמר לו שלדעתו צריכים לעשות בתי התפילין אחרת ממה שנהוג לעשות אצלנו. ושמועה זו נפוצה בין אנ"ש, עד שהרב גרשון העניך הכהן ע"ה מירושלים אשר הי' נוהג להביא לרבי בתים חדשים כשהי' נוסע אליו, הכין תפילין מיוחדות לפי 'הוראות' הרבי, וכשנכנס ליחידות הגיש את ה'בתים' לרבי, והרבי שאלו (לשון המעשה אינו מדויק) מדוע שינה את בתי התפילין? ענה ר' גרשון העניך: מפני שכך ציוה הרבי. אמר לו הרבי: אני איני ציוותי כך ומכאן תלמד לכל הדברים אשר אומרים בשמי. וראה ע"ד זה בארוכה בקובץ הערות התמימים ואנ"ש הנ"ל.

פסוק

בדין למעלה מעשרים אמה

בנר חנוכה, סוכה ומבוי (א)

הרב יניב שיחי עזריאל

אנ"ש קרית גת

אוצר החכמה

מחברת

א.

בשו"ע או"ח הל' חנוכה סימן תרע"א סעיף ו': אבל אם מניחו למעלה מעשרים אמה לא יצא. ובטור מוסיף על זה: דלא שלטה בי' עינא וליכא פרסומי ניסא. וממשיך שם: וכתב ה"ר יואל הלוי, דוקא כשמניחה בחוץ, אבל כשמניחה בבית, אפילו למעלה מעשרים אמה כשירה, כדאמרינן גבי סוכה אם דפנות מגיעות לסכך אפילו למעלה מכ' אמה כשירה, דשלטא בי' עינא. ונ"ל שאין הנידון דומה לראי', דהתם בעינן שתשלוט עינו בגג, וכיון שמחיצות מגיעות לגג על ידם ישלוט עינו בגג, אבל הכא שצריך שישלוט עינו בנרות, כיון שהוא למעלה מכ' דלא שלטא בי' עינא, מאי נפקא מינה בגג שהוא עדיין

למעלה ממנו, בשבילו לא שלטה ב' עינא טפי, עכ"ל.

ואעפ"י שהב"י מביא שם בשם מוהר"ר יצחק אבוהב ז"ל לתרץ דעת רבינו יואל, וכתב: נ"ל שסברת ר"י שכשיש בכאן אויר, האויר הוא מזיק לעינים ואין האדם יכול להביט למעלה כל מה שירצה, ולזה הביא ראי' מסוכה שאם הדפנות מגיעות לסכך אפילו למעלה מכ' כשירה ושלטא ב' עינא, ובוזה נראה שאין לו מקום לקושיית המחבר (הטור), עכ"ל. ומכל מקום הנה להלכה לא הביא הב"י בשו"ע דעתו של רבינו יואל הנ"ל.

וכתב ע"ז הט"ז שם בס"ק ה': הגם שאיני כדאי להכריע, מ"מ תמוה לי דברי מהרא"י, דאם כדבריו דעיקר הפסול בגובה למעלה מכ' משום שיש שם אויר ומזיק לעינים, למה הצריכו בגמ' לרבה למצוא היתר דוקא בדפנות המגיעות לסכך, הא מצינו היתר בלא"ה, דהיינו באם יש קצת דופן סמוך לסכך באותו שיעור שהוא למעלה מכ', והדופן שלמטה הוא דופן קטן, וכיון שאין אויר באותו שיעור לא יזיק לו אח"כ האויר שלמטה מכ', דאל"כ אפילו הסכך למטה מכ' יהי' פסול (אם אין הדפנות מגיעות לסכך, אע"כ דאויר שלמטה מכ' אינו מזיק, א"כ גם בלמעלה מכ' למה צריך שיגיעו דוקא לסכך, הלא אין צריך רק שיהי' מחיצות תלויות מהסכך עד כ' אמות מהארץ וק"ל, לבושי שרד). ולסברת הטור נוח, דאין ראות האדם הולך למעלה אא"כ יש מלמטה למעלה דפנות, ואז הראות הולך מן הדפנות אל הסכך, ע"כ צריך שיגיעו הדפנות אל הסכך מלמטה למעלה בלי הפסק וכו'. ותו נלע"ד דלא מסתבר כאן להכשיר בנר ע"ג הדפנות, כי עיקר מצות הנר חנוכה היא בצאת הכוכבים, כמ"ש המרדכי, וכל שהוא גבוה למעלה מכ' אמה אין העין הולך שם דרך הדפנות, כי גם הדפנות עצמן אינם נראים בלילה, ואור הנר שלמעלה אין העין שולט שם, עכ"ל.

ברם לדידי קשה בעיקר ההלכה דנר חנוכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה, דהנה איתא בגמ' עירובין דף ג' ע"א לגבי דין מבוי למעלה מכ': ואם יש לה אמלתרא (איכא למ"ד קיני, דהיינו כמין קיני עופות היו בולטין וכו', ואיכא למ"ד פסקי דארזא, כלונסות של ארז ארוכין תחובין בכותל, ואידי דנפיש משכי' אורך דידהו חזו להו אינשי ואיכא היכירא, רש"י), אפילו גבוהה יותר מעשרים אמה אינו צריך למעט, וכן פסק הרמב"ם

בפי"ז מהל' שבת הל' ט"ו ובשו"ע או"ח סימן שס"ג סעיף כ"ו, וא"כ אמאי לא מהני בנר חנוכה למעלה מכ' אמה, כמבואר בשבת דף כ"ב ע"א ובב"ק דף נ"ט ע"ב דנר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסול בסוכה וכמבוי, ואי בסוכה ובמבוי כשר למעלה מעשרים אמה ע"י אמלתרא משום דשלטה בה עינא, א"כ מן הדין הוא שנר חנוכה יהא לעולם כשר למעלה מכ', דנראה פשוט דאין לך היכא דשלטא בי' עינא יותר מאור הנר דלמעלה שמתפשט אורו ומאיר גם למרחוק, ואי אמלתרא מהני למבוי למעלה מכ', כש"כ שיהא מהני בנר חנוכה, דאין לך אמלתרא יותר גדולה מזה דנר חנוכה המפיץ אור לכל סביביו, וא"כ גוף הנר חנוכה הוא המושך את העין הכי גדול, וא"כ שלטא בי' עינא יותר מאמלתרא.

1234567

והנה צ"ע אם מהני אמלתרא בסוכה שהיא גבוהה יותר מכ' אמה, דלכאור' הי' אפשר לומר דמהני לרבה דס"ל דפסול הסוכה למעלה מכ' אמה הוא משום שחסר ה"למען ידעו דורותיכם", כמבואר בגמ' סוכה דף ב' ע"א: מנא הני מילי, דאמר רבה דאמר קרא למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, עד עשרים אמה אדם יודע שהוא דר בסוכה, למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שהוא דר בסוכה, משום דלא שלטא בה עינא, עיי"ש. וא"כ לרבה הי' צריך להיות שאם יש בסוכה דבר למעלה המושך את העין, כמו אמלתרא שעי"ז יוכל לראות את הסכך ולקיים את ה"למען ידעו", לכאור' הי' זה מספיק. משא"כ לר' זירא ורבא דאיתא להו טעמא אחרינא, פשוט הדבר דלדידהו לא מהני אמלתרא, דאיתא התם בהמשך הגמ': רבי זירא אמר מהכא, וסוכה תהי' לצל יומם מחורב, עד עשרים אמה אדם יושב בצל סוכה, למעלה מעשרים אמה אין אדם יושב בצל סוכה אלא בצל דפנות, רבא אמר מהכא, בסוכות תשבו שבעת ימים, אמרה תורה כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי, עד עשרים אמה אדם עושה דירתו דירת עראי, למעלה מעשרים אמה אין אדם עושה דירתו דירת עראי אלא דירת קבע.

מבואר מזה, דלרבא דין כ' אמה גובה הסוכה הוא מדין שיעור סוכה, והיינו דעשרים אמה הוא שיעור הגובה הכי גדול של דירת עראי, ולכן אעפ"י שבנה את הסוכה באופן של דירת קבע, כל שגובה הסוכה הוא עד עשרים אמה נחשב לדירת עראי וכשרה, ואם בנה למעלה מעשרים אפילו באופן דדירת עראי מ"מ היא פסולה. נמצא דשיעור של